

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၂၈ ရက်။

အဆိပ်သင့် ကျောက်စိမ်းလုပ်ငန်းကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် မြန်မာအစိုးရက ခြေလှမ်းသစ်ကို ကြေညာလိုက်သည်။

မြန်မာအစိုးရသည် နိုင်ငံရှိ ဒေါ်လာ ဘီလီယံ များစွာဖြင့် လည်ပတ်နေသော ကျောက်စိမ်းနှင့် ကျောက်မျက်ရတနာ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများကို မှတ်ပုံတင်ရန် အရေးကြီးသော အပြောင်းအလဲတစ်ရပ်ကို ကြေညာလိုက်သည်။ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခြစားလျက်ရှိသော ကုန်သွယ်မှုတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ချိုးဖောက်မှုများ ရှိနေကြောင်း ဖော်ထုတ်ရန် Global Witness၊ ကချင် လူမှု ဖွံ့ဖြိုးရေး ကွန်ယက်အဖွဲ့ (KDNG)၊ သဘာဝ သယံဇာတ ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့ (NRGI) နှင့် အခြား ကချင်ပြည်နယ်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူမှု အဖွဲ့အစည်း လှုပ်ရှားသူများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု နောက်ပိုင်းတွင် ဤသမိုင်းဝင် လုပ်ဆောင်မှု ပေ ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

လူအများအပြား သေဆုံးခဲ့သည့် မြေစာပုံ ပြိုကျမှုများနှင့် ချစားမှု၊ အာဏာရှင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားရှာခြင်းနှင့် လူမှု ဘေးအန္တရာယ်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်ဖော်မှုများစွာ လုပ်ဆောင်ပြီးနောက်ပိုင်း လုပ်ငန်းကို ထိန်းချုပ်နေသူက တူးဖော်ရေး ခွင့်ပြုချက် ပါမစ်များကို သက်တမ်းတိုးမည်မဟုတ်ပဲ ဥပဒေဆိုင်ရာ မူဘောင်များကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ချမှတ်ပြီးသည့် အချိန်အထိ ပါမစ် အသစ်များ ချပေးမည် မဟုတ်ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

ယခင်နှစ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်မီတွင် Global Witness မှ စုံစမ်းလေ့လာခဲ့သည့် ကျောက်စိမ်း / မြန်မာနိုင်ငံ၏ "ကြီးမားသော နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်" အစီရင်ခံစာတွင် နာမည်ပျက်ရှိသော တပ်မတော် ခေါင်းဆောင်များနှင့် မူးယစ် ရာဇာများက ကျောက်စိမ်း လုပ်ငန်းကို လျှို့ဝှက်စွာ ထိန်းချုပ်ပြီး အကျိုးအမြတ်များ ရရှိနေမှု အများအပြားကို ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ အစီရင်ခံစာက ၂၀၁၄ ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်းအတွင်းတွင်ပင် ခန့်မှန်းချေ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၃၁ ဘီလီယံ အထိ တရားဝင်ထုတ်လုပ်မှုရှိသည့် ယင်းကဏ္ဍ၏ ကြီးမားလှသည့် အတိုင်းအတာကိုလည်း ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ယင်းကိန်းဂဏန်းသည် နိုင်ငံတစ်ခုလုံး၏ GDP တန်ဖိုး တစ်ခုလုံး၏ ထက်ဝက်နီးပါးနှင့် ညီမျှနေသော်လည်း ဒေသခံပြည်သူများမှာ အကျိုးခံစားခွင့် အနည်းအကျဉ်းသာ ရရှိခံစားရသည်။

"ဒါဟာ ကစားပွဲကို ပြောင်းလဲစေတာပါ" ဟု Global Witness မှ အကြီးတန်း စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေးမှူး ဂျမန်ကဘိဘာ (Juman Kubba) က ပြောသည်။ "ဒါဟာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အစိုးရအနေနဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေအပေါ် အလေးအနက်ထားတယ်ဆိုတာပြနေပြီး မကြာသေးခင် အတိတ်မှာ ရှိခဲ့တဲ့ အညာအတာကင်းတဲ့ စစ်တပ် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ခရိုနီ ကြီးစိုးမှု တွေကို ပြောင်းပြန်လှန်တာမျိုးလည်း ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။"

“လိုင်စင်တွေ ဆိုင်းငံ့လိုက်တာဟာ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ လူမှုဘဝ ဆုံးရှုံးမှုတွေကို လုံးဝ ဂရုမစိုက်ပဲ နှစ်ပေါင်းများစွာ နိုင်ငံရဲ့ ကြွယ်ဝလှတဲ့ ကျောက်စိမ်းတွေကို တူးဖော်ယူနေတဲ့ ရေပေါ်ဆီ အလွှာတွေကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးတဲ့ ပထမ ခြေလှမ်း ဖြစ်တယ်။” ဟု KDNV အဖွဲ့ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဆာဂျီက ပြောသည်။ “အခုဆိုရင် ဒေသခံ ပြည်သူတွေနဲ့ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဦးစားပေးတဲ့ လိုင်စင်ထုတ်ပေးတဲ့ နည်းလမ်းသစ် လိုအပ်နေပြီ။”

ကျောက်စိမ်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ “ကြီးမားသော နိုင်ငံတော် လှူဒါန်းပုဂ္ဂိုလ်ချက်” အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ ကချင်ပြည်နယ်ရှိ နိုင်ငံ၏ တန်ဖိုးအကြီးဆုံး ကျောက်စိမ်းတူးဖော်မှုများကို မတင်းတိမ်၊ မရောင့်ရဲနိုင်ဘဲ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ဆက်လက်တူးဖော်နေကြပြီး အကျိုးဆက်များအဖြစ် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဘဝတို့ကို ပျက်စီးစေသည်။ ဆိုးရွားလှသော မြေဇာပျက်မှုသည် လူရာပေါင်းများစွာကို သေကြေစေခဲ့ပြီး ဒေသတွင် ဆန့်ကျင်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ကျောက်စိမ်းအပေါ် အမြတ်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုသည် မြန်မာတပ်မတော်နှင့် ကချင် လွတ်လပ်ရေး အဖွဲ့အကြား ပဋိပက္ခဖြစ်စေရန် အ အဓိကအားဖြင့် တွန်းအားပေးလျက်ရှိနေခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ်၏ ကျောက်စိမ်း ကြွယ်ဝမှုကို မည်သို့ ဝေမျှပြီး စီမံခန့်ခွဲမည်ဆိုသည့် မေးခွန်းသည် ရေရှည်တည်တံ့မည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိနိုင်ရန် အဓိက ကျနေသည်။

“၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲဟာ အပြောင်းအလဲအတွက် ခေ ခေါ်သံတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အားလုံးအတွက် အရေးပါတဲ့ သဘာဝသယံဇာတတွေကို စီ စီမံခန့်ခွဲမှုနဲ့ စတင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု သဘာဝ သယံဇာတ ကြီးကြပ်ရေး အဖွဲ့ (NRGI) မြန်မာနိုင်ငံ မန်နေဂျာ၊ မက်သရူး ဆလိုမုန် (Matthieu Salomon) က ပြောသည်။ “ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေလုပ်မယ်လို့ ပေးထားတဲ့ကတိအတိုင်း အစ အစိုးရအနေနဲ့ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတွေကို ကျွန်တော်တို့ ကြိုဆိုပါတယ်။ နောက်ပြီး နိုင်ငံတကာက လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေကိုလည်း သူတို့ရဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်မှုတွေကို မြန်မာပြည်သူတွေ ရရှိသင့်တဲ့ အပြောင်းအလဲကို ပံ့ပိုးဖို့ ဦးစားပေးဖို့ ကျွန်တော်တို့ တောင်းဆိုပါတယ်။”

အစိုးရသစ်၏ ကြေညာချက်သည် ကျောက်စိမ်းနှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် ကျောက်မျက်ရတနာ လုပ်ငန်းများတွင် လက်ကားရောင်းချမှုကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် တံခါးဖွင့်ပေးလိုက်ပြီး ချိုးဖောက်မှုများကိုလည်း အဆုံးသတ်စေသည်။ ယခုအခါ ပိုမိုကျယ်ပြန့်ပြီး ပိုမိုပါဝင်မှုရှိသည့် မြန်မာ့ စီးပွားရေး၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းရန် တာဝန်ခံမှုရှိပြီး ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စီးပွားရေး မူဘောင်ကို ချမှတ်ရန် အခွင့်အလမ်း ရရှိနေပြီဖြစ်သည်။ အောက်ပါ လုပ်ဆောင်မှုများကို အရေးပေါ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် စတင်ရမည်။

- လာမည့် ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံမှ စတင်၍ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းတွင် ကျောက်စိမ်းအတွက် အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့် တာဝန်ခံမှုများ ဝေမျှရန်အတွက် စည်းမျဉ်းများကို သဘောတူခြင်း။
- ကျောက်မျက်ရတနာ ကဏ္ဍကို ထိန်းချုပ်မည့် ဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အသစ်များကို ချမှတ်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ကြီးကြပ်မှုတို့ အားကောင်းသည့် သတ်မှတ်ချက်များ ထည့်သွင်းခြင်း။
- မြေဇာပျက်မှုများကဲ့သို့ ကျောက်စိမ်းတူးဖော်ခြင်း၏ အနှုတ်လက္ခဏာဆောင်သော သက်ရောက်မှုများကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ဒေသခံတို့၏ ကြေကွဲဝမ်းနည်းမှုများကို မျှတစွာ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှု ဆိုင်ရာ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများကို မိတ်ဆက် လုပ်ဆောင်ခြင်း။
- ပါမစ်ကိုင်ဆောင်သူများ၏ အသေးစိတ်အချက်အလက်များ၊ ကျောက်စိမ်း ကုမ္ပဏီ၏ ပိုင်ရှင် အစစ်အမှန်များ၊ စာချုပ်ပါ စည်းကမ်းချက်များနှင့် အသေးစိတ် အရောင်းမှတ်တမ်းများ အပါအဝင် ကျောက်စိမ်း

အချက်အလက်များကို ပိုမို ထုတ်ပြန်ရန် တူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု အစပျိုးဆောင်ရွက်ချက် (EITI) ကို အသုံးပြုခြင်း။

- လက်ရှိ ကျောက်စိမ်း တူးဖော်ရေး သတ်မှတ်ချက်နှင့် အခြေအနေများကို ကုမ္ပဏီများ လိုက်နာမှု ရှိမရှိ စိစစ်ခြင်း။
- ဝင်ငွေ ဆုံးရှုံးမှုကို ဖြေရှင်းရန် အခွန်ကောက်ခံမှုကို ပြန်သုံးသပ်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုပိုမိုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- ရေရှည်တွင် ဤအကန့်အသတ်ရှိသော အရင်းအမြစ်၏ အကျိုးခံစားမှုကို အမြင့်မားဆုံးဖြစ်စေရန် အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေမည့် နည်းလမ်းကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် အခြေခံအဖြစ် ကျောက်စိမ်း ဖြစ်တည်မှု လက်ကျန်၏ အရွယ်အစား၊ အရည်အသွေးနှင့် တန်ဖိုးများကို ချင့်တွက်အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့်
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းစဉ် တိုးတက်မှုအပေါ် စောင့်ကြည့်ပြီး ပုံမှန် အစီရင်ခံရန်အတွက် ကြီးကြပ်ရေး ကော်မတီ တစ်ရပ် ထူထောင်ခြင်း။

ယင်းအပြောင်းအလဲများကို လျင်မြန်စေရန်အတွက် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်းများထဲမှ တစ်ခုမှာ ကျောက်စိမ်းကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အမျိုးသားအဆင့် ညီလာခံကို ကျင်းပခြင်းဖြစ်သည်။ NRGi သည် ယင်းကဲ့သို့ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကို လာမည့် လများအတွင်း လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အဆိုပြုလွှာတစ်ရပ်ကို ပြင်ဆင်ရေးသားလျက်ရှိသည်။

အဆိုပါ ကျောက်ဆုံး လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ အပြင် လူမှု အဖွဲ့အစည်း အုပ်စု ၆၀ ခုတို့သည် အစိုးရအား ကချင်ပြည်နယ်အတွင်း နေထိုင်ကြသော ပြည်သူများအပေါ် သဘာဝ အရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ယခုနှစ်အတွင်းတွင် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

- ကချင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်က ရွေးချယ်သော ပြည်နယ် ဝန်ကြီးအား ဗဟို အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုခြင်း အပါအဝင် ကချင်ပြည်နယ်အဆင့်တွင် အုပ်ချုပ်ရေး၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး တို့ကို လွှမ်းခြုံသော ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်စနစ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ခြင်း။
- ကချင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ မြေပေါ်မြေအောက်၊ ရေပေါ်ရေအောက်နှင့် လေထုအတွင်းရှိ သဘာဝ သယံဇာတ များအားလုံး၏ မူရင်းပိုင်ရှင်မှာ ကချင်ပြည်နယ်မှ ပြည်သူများဖြစ်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း။
- သဘာဝ သယံဇာတများ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် ဝင်ငွေ ဝေမျှခြင်းတို့ အပေါ် ကချင်ပြည်နယ် အစိုးရအား မူရင်း အခွင့်အာဏာကို လွှဲပြောင်းပေးခြင်း။
- နိုင်ငံရေး နည်းလမ်းဖြင့် ပဋိပက္ခများ ဖြေရှင်းပြီးသည် အထိ တိုင်းရင်းသား ဒေသများတွင် ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေသော စီမံကိန်းများနှင့် သဘာဝ သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်မှုများ အားလုံးကို ရပ်ဆိုင်းခြင်း။
- စီမံကိန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ခွင့်ပြုချက်များ မချမှတ်မီ ဒေသခံ ပြည်သူလူထု၏ "လွတ်လပ်သော၊ ကြိုတင်၊ အသိပေး သဘောတူညီချက်" ကို ရယူခြင်း။
- သဘာဝ သယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ လိုင်စင် ထုတ်ပေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့် ဝင်ငွေ ဝေမျှခြင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော နစ်နာမှုများကို ပေးလျော်မှု ယန္တရားနှင့် ပတ်သက်သည့် ပွင့်လင်းမြင်သာသော အချက်အလက်များ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် လူထုပညာပေးခြင်း။
- သဘာဝ သယံဇာတများနှင့် ပတ်သက်သည့် ချစားမှု၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှု၊ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခနှင့် လူမှု ပြဿနာများအပေါ် တာဝန်ခံခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။ နှင့်

- ဒေသတွင်း အခြေအနေ၊ သမိုင်းကြောင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် အညီ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ သုတေသန ပညာရှင်များနှင့် ကျွမ်းကျင်သူများမှ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ် အသိအမှတ်ပြုပြီး ရရှိလာသည့် သဘာဝ သယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ဝင်ငွေ ဝေမျှခြင်း မူဝါဒများ။

ဆက်သွယ်ရန် -

- ဂျူမန် ကဘ်ဘာ (Juman Kubba)၊ Global Witness: jkubba@globalwitness.org, +44 (0)7720 972 394
- အိုလီဗာ ကိုတနီ (Oliver Courtney) Global Witness: ocourtney@globalwitness.org, +44 (0)7912 517147
- ဆာဂျီ (Tsa Ji) KDNG: kdngchn@gmail.com, +95 9789575026
- လီး ဘယ်လီ (Lee Bailey) NRG: lbailey@resourcegovernance.org, +44 (0)7823 442 954, +44 (0)20 7332 6114